Gemeente Amsterdam

Versie 1.0
2 september 2026

Brengpunten voor afval op het water in het Wallengebied

Afval & Grondstoffen

Projecttoelichting en motivering locatieselectie

Datum : 2 september 2026

Inhoud

Aanleiding **3**

1 Projectdefinitie **4**

2 Locatieselectie **12**

Aanleiding

Dit project geeft invulling aan het in bedrijf brengen van brengpunten voor afval op het water. Het is een onderdeel van het programmaplan Centrum zonder Zak, waarin een mix van bestaande en alternatieve manieren van afval inzamelen wordt uitgerold. Het programma draait om het afbouwen van zakkeninzameling op straat in het historische gebied van centrum Amsterdam. Dit project heeft als missie een schoner, veiliger en leefbaarder centrum door brengpunten op het water voor afval te realiseren, die passen bij de unieke karakteristieken van de Amsterdamse binnenstad.

1 Projectdefinitie

1.1 Projectafbakening

Dit plan richt zich op de realisatie van drie bemande brengpunten. Dat zijn locaties waar de gemeente met eigen personeel afvalzakken van bewoners aanneemt en inzamelt in containers die in duwbakken op het water staan. In het eindbeeld zullen deze brengpunten voor afval op het water zonder personeel zijn. De brengpuntlocaties zullen worden geëvalueerd en mogelijk nog verplaatst en gradueel verder ontwikkeld worden met nieuwe technische oplossingen, zodat ze net zo toegankelijk zijn voor bewoners als ondergrondse containers.

De volgende fasen zijn als scenario's neergezet:

- Fase 1: de realisatie van 1 bemand, operationeel brengpunt op het water. In deze fase wordt met een nieuwe containeroplossing uitsluitend restafval ingezameld van bewoners en bedrijven met reinigingsrecht.
- Fase 2: de realisatie van de andere twee bemande brengpunten op het water. In deze fase worden naast restafval ook papier toegevoegd.
- Fase 3: de ontwikkeling van een concept van een onbemand brengpunt met een prototype voor testen.
- Fase 4 is de op grotere schaal uitrollen van de onbemande brengpunten.

Met betrekking tot de afvalstromen in de containers wordt er onderscheid gemaakt tussen fijn huishoudelijk afval en grof huishoudelijk afval. In eerste instantie wordt alleen fijn huishoudelijk afval ingezameld; grof huishoudelijk afval volgt mogelijk in een later stadium. Specifieke afvalstromen, zoals chemisch afval en elektrische apparaten, maken geen deel uit van dit project. Bedrijfsafval dat niet via het reinigingsrecht wordt afgevoerd, valt eveneens buiten dit project. Er wordt echter geen controlemechanisme ingesteld om te bepalen of de drie brengpunten op een legitieme manier worden gebruikt. Het bestaande handhavingsregime tegen bijplaatsingen voor containers op straat wordt ook toegepast op de brengpunten.

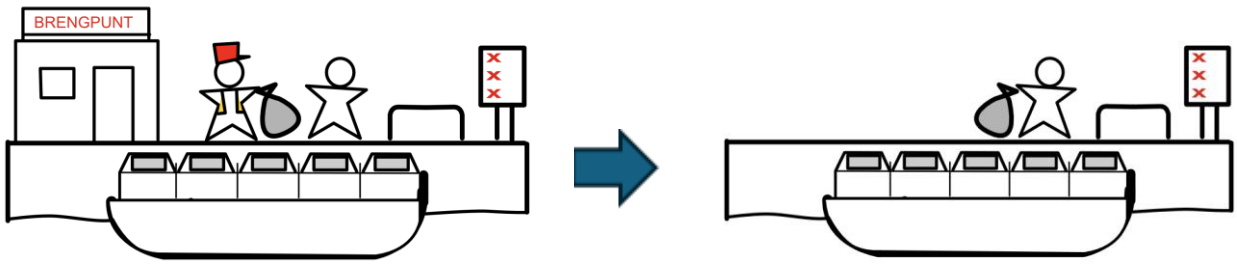

Figuur 1 – De ontwikkeling van brengpunten op het water: aanvankelijk bemand en daarna onbemand.

1.2 Uitgangspunten

Als uitgangspunten voor de bemande brengpunten op het water wordt neergezet:

- Drie bemande brengpunten op het water voor afval maken gebruik van een ruimschuit met containers voor het storten van fijn huishoudelijk afval, met de mogelijkheid om later ook grof huishoudelijk afval toe te voegen.
- Per brengpunt gaan we uit van restafval van bewoners en bedrijven met reinigingsrecht (RR), binnen een maximale loopafstand van 250 meter naar het brengpunt.
- Binnen deze afstand gaan we uit van gemiddeld 1.500 mensen, verdeeld over ongeveer 600 huishoudens.
- Het ophalen van het afval gebeurt met een ruimschuit van 14 meter lang. Het transport wordt uitgevoerd met een ruimschuit-city-tug-combinatie van in totaal 20 meter lang.
- Benodigde capaciteit[1] gebaseerd op inschattingen, bij deze hoeveelheden is rekening gehouden met oneigenlijk gebruik door anderen:
    - Restafval: dit is de grootste afvalstroom. 1.500 mensen produceren, inclusief bedrijven met reinigingsrecht (RR), naar schatting ongeveer 3 m³ restafval per persoon per jaar. Dit komt neer op een totaal van 4.500 m³ per brengpunt per jaar, ofwel 87,5 m³ per week.
    - Hoeveelheid glas wordt geschat op 6 m³ per week
    - Hoeveelheid papier wordt geschat op 25 m³ per week
    - Hoeveelheid grof huishoudelijk afval wordt geschat op 12 m³ per week
    - De ruimschuit heeft 50 m³ laadcapaciteit, er worden losse containers geplaatst. Het streven is het benutten van die volle 50 m³ of meer.
- Containers:
    - Er wordt vanaf begin een gesloten container verwerkingssysteem nagestreefd.
    - De bemande brengpunten hebben geen perstechniek in de containers.
    - In de tabellen hieronder staan de capaciteitsinschattingen nogmaals uiteengezet. In de tabellen zie je de gewichten en dichtheden van verschillende categorieën huishoudelijk afval, zoals rest, papier, glas en grof. De gewichten zijn gebaseerd op hoeveel afval er in een volle container van 5 m³ past.

Type afval	**Rest**	**Papier**	**Glas**	**Grof**
Dichtheid	110 kg/ m³	50 kg/ m³	300 kg/ m³	350 kg/ m³
Gewicht (5 m³)	550 kg	250 kg	1500 kg	1750 kg

De gewichtsberekening, gebaseerd op de inschattingen van wekelijkse afvalproductie in het gebied rond een brengpunt in het Wallengebied, bepaalt de hoeveelheid benodigde containers:

Type afval	**Rest**	**Papier**	**Glas**	**Grof**
Hoeveelheid m³ /week	87,5	25	6	12
Gewicht	9625 kg	1250 kg	1800 kg	4200 kg
Aantal 5 m³ containers/week	18	6	2	2

Er wordt gestart met alleen restafval. In dit geval zijn de 10 containers van elk 5 m³ in de ruimschuit gevuld met restafval, en wordt de ruimschuit twee keer per week naar de verwerker gevaren en geleegd. In het geval er ook anderafval wordt meegenomen zullen de scheepsomlopen toenemen.

[1] Deze inschattingen worden als basis genomen maar moeten in praktijk worden getoetst om de juiste containerindeling en scheepsomloopfrequentie te bepalen

1.3 Brengpuntontwerp

Een bemand afval brengpunt in het Wallengebied wordt zowel op de kade als op het water geïnstalleerd. Benodigde aanpassingen/ gevolgen voor de openbare ruimte op de walzijde, zie figuur 2:

- Er zal minimaal één parkeerplek als brengplek moeten worden vrijgespeeld.
- De openbare ruimte wordt dusdanig ingericht dat er ruimte is voor bewoners die te voet en met de (bak)fiets komen. Tegelijkertijd moet voorkomen worden dat er auto's en fietsen parkeren. Er worden palen (Amsterdammertjes) geplaatst om dat te bewerkstellingen.
- Er wordt een hekwerk ter hoogte van de ruimschuit geplaatst voor de veiligheid van de bewoners die hun afval komen brengen.
- Er wordt een wachthuisje geplaatst voor de afvalmedewerkers, dit in lijn met ARBO-richtlijnen/regelgeving.
- Er wordt een infobord van de gemeente opgehangen met regels en openingstijden.
- Aan de kade zijn aan- en afmeervoorzieningen nodig.

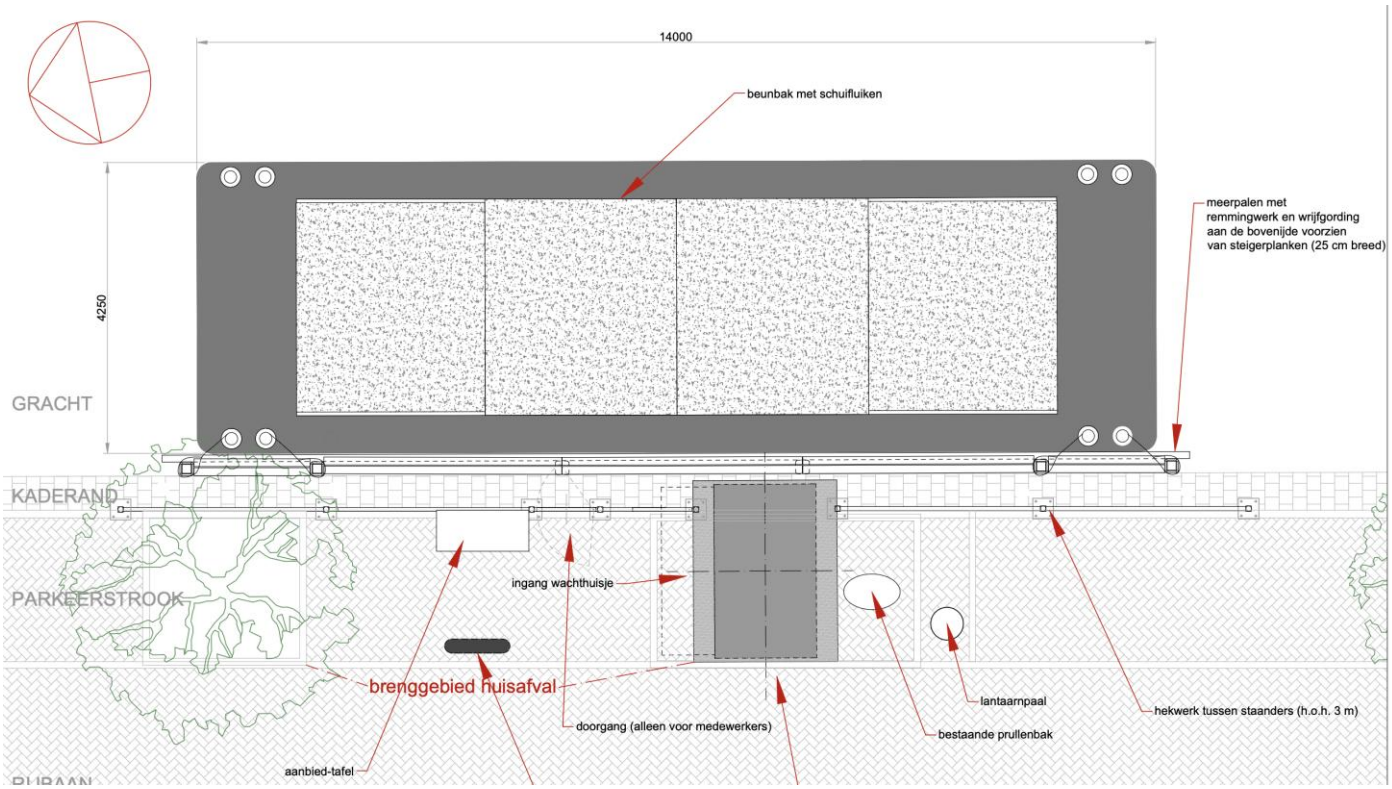

Figuur 2 – Overzichtstekening brengpunt op het water voor afval

1.3.1 Mobiel Wachthuis

Bij de bemande situatie hoort een mobiel wachthuis op de basis van een minicontainer als tijdelijke voorziening voor de afvalmedewerkers. De wachthuizen worden met een vorkheftruck geplaatst en zijn afgestemd op de minimaal vereiste ruimte om beschutting, verwarming en opslagcapaciteit van gereedschap, EHBO- en beschermingsmiddelen te bieden. Dit wachthuis kan worden aangesloten op een externe energiebron. Totdat er een elektriciteitsaansluiting is op het brengpunt, wordt er gebruik gemaakt van een externe batterij op de ruimschuit. Deze laadt tijdens een ruimschuitomloop op in de haven. In onderstaande afbeelding worden de dimensies weergegeven:

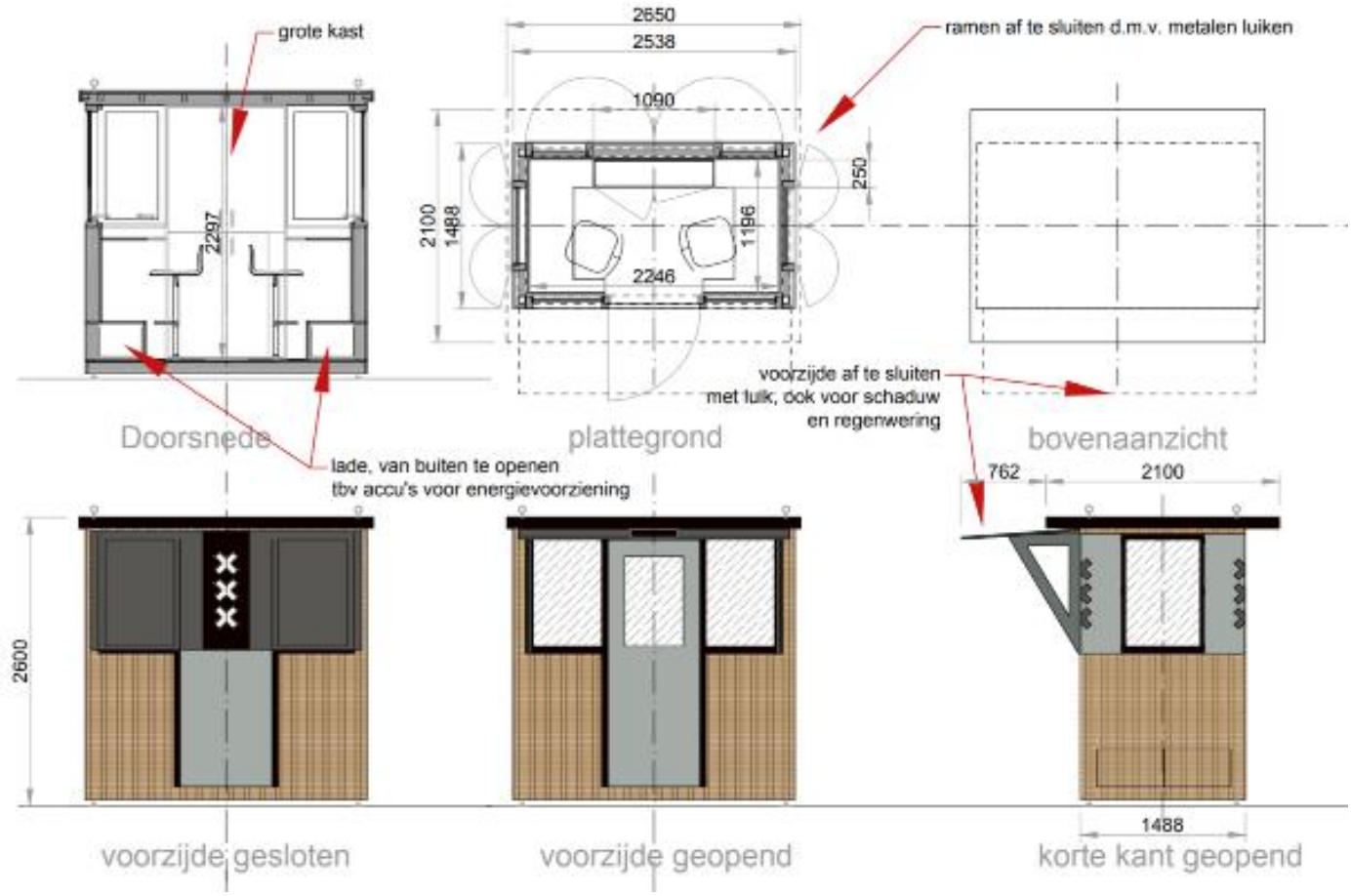

Figuur 3 – Wachthuisontwerp

Bij het ontwerp en de realisatie van het wachthuis gelden de opgegeven dimensies als indicatieve richtlijnen. Flexibiliteit is essentieel, zodat in de aanbesteding de binnenruimte binnen een marge van 0,5 meter kan worden aangepast op basis van praktijkervaring en inpassing op de kade. Deze afwijkingsruimte maakt het mogelijk om in te spelen op onvoorziene omstandigheden of specifieke eisen die nog niet bekend zijn. Zo blijft het ontwerp optimaal afgestemd op de praktische situatie, zonder concessies te doen aan de functionaliteit en kwaliteit van het wachthuis. In basis geldt voor de buitenmaten hoe kleiner, hoe beter.

Tot slot: de kantineruimschuit die bij de afvalboot op de Singel ligt zal dienen als grote pauzekeet. Dit is een pauzeplek waar toiletvoorziening, omkleedgelegenheid en stromend water wordt aangeboden.

1.3.2 De schuit met containers

De ruimschuiten hebben een afmetingen van 14 meter lang en 4,25 meter breed, zie figuur 4. Het ruim zelf heeft afgerond de afmetingen van 11 meter lang, 3 meter breed en 1,70 meter hoog. Bij het eerste brengpunt wordt een containeroplossing met klepdeksels op maat geplaatst. Het doel is om de laadcapaciteit van de ruimschuit zo optimaal mogelijk te benutten. Ter extra afsluiting van de ruimschuit worden luiken geplaatst op de duwbak waarmee de containers worden afgedekt.

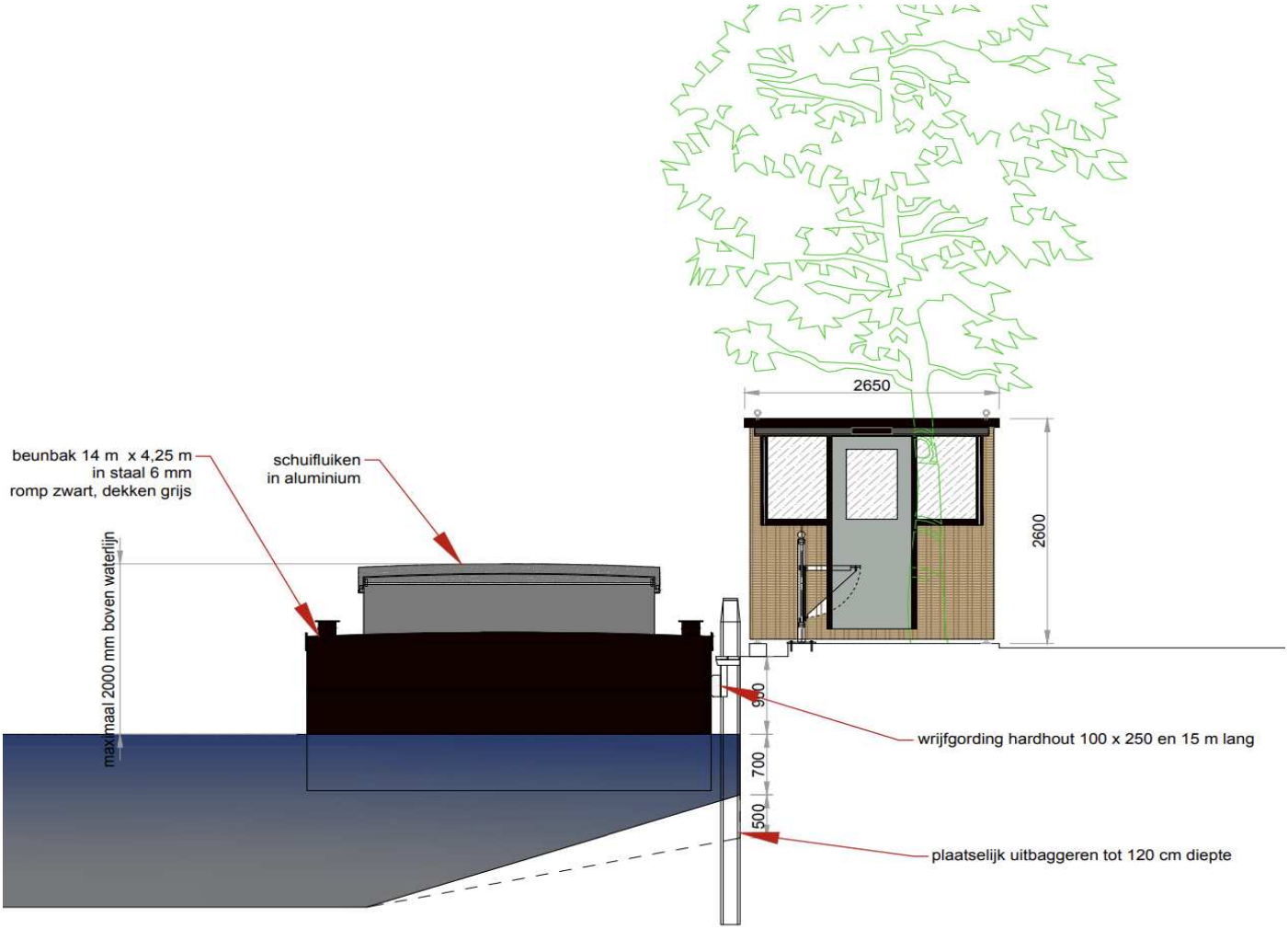

Figuur 4 – Vooraanzicht brengpunt met schuit op zijn plaats

1.4 Evaluatie

Het systeem dat wordt geëvalueerd zijn de drie ingerichte afval-brengpunten met personeel. Op deze locaties wordt een ruimschuit met tien containers gevuld met afval dat door bewoners wordt aangeleverd. Zodra de containers vol zijn, wordt de schuit naar een overslagpunt op de wal vervoerd. Daar wordt het afval overgeladen en verder getransporteerd naar de afvalverwerker.

Het totale verwerkingssysteem bestaat uit de volgende kernprocessen:

1. Inzamelen
2. Overslaan van afval van water naar wal
3. Transport naar de afvalverwerker

Deze evaluatie richt zich op kernproces 1. Daarin ligt de nadruk op het identificeren van *best practices* en het oplossen van problemen of afwijkingen. De evaluatie richt zich ook op de beoogde baten van het project: zijn de gewenste kwalitatieve effecten zichtbaar, zoals het ontbreken van afvalzakken in het straatbeeld in de buurt?

Het inzamelingssysteem wordt per fase geëvalueerd op basis van de volgende vragen:

1. Is het mogelijk om te stoppen met zakkeninzameling op straat?
2. Zijn de beoogde kwalitatieve effecten zichtbaar?
3. Zijn de gestelde doelstellingen behaald?
4. Zijn de openingstijden voldoende afgestemd op de behoeften van de gebruikers?
5. Hoe gedragen bewoners en bedrijven zich binnen het nieuwe systeem?
6. Zijn de voorzieningen, zoals de inrichting van het brengpunt, gereedschappen, containers en veiligheidsmaatregelen, toereikend?
7. Hoeveel bewoners en bedrijven, die zowel niet als wel zijn uitgenodigd voor het nieuwe systeem, maken er gebruik van?
8. Is de inrichting van het brengpunt in de praktijk effectief en functioneel?
9. Worden de veiligheidsvoorschriften en -principes nageleefd door zowel bewoners als medewerkers bij het afgeven en verwerken van afval?
10. Zijn de getroffen veiligheidsmaatregelen effectief?
11. Type afval en hoeveelheden: welke soorten afval worden aangeleverd en in welke hoeveelheden en frequentie? Hoeveel kilogram en kubieke meter restafval wordt er ingezameld?
12. Wat is de participatiegraad: hoeveel gebruikers en deelnemers zijn er, en hoeveel daarvan betreft oneigenlijk gebruik?

1.5 Succescriteria

De brengpunten worden beoordeeld op basis van de volgende succescriteria:

1.5.1 Bereik

Met de ervaringen opgedaan in fase 1 en 2 wordt een plan opgesteld om binnen een periode van zes maanden het traditionele inzamelen van afvalzakken op straat af te bouwen. Hoe snel is het mogelijk om te stoppen met zakkeninzameling op straat? Dit betreft het afval van alle uitgenodigde gebruikers van een brengpunt binnen een loopafstand van maximaal 250 meter.

→ Meetmethoden: in de gebieden toegewezen aan een brengpunt wordt een nulmeting gedaan op basis van het huidige zakkeninzameling-systeem. Het gewogen afval vanuit de nieuwe afvalboten geeft inzicht in het totaal ingezamelde afval. Dat wordt vergeleken met de nulmeting en de verwachte hoeveelheden in dat gebied. Daarnaast worden bewoners in het brenggebied gevraagd om hun ervaringen te delen met ons, wat gaat er goed en wat kan er beter. In de eerste drie maanden zullen per brengpunt afvalmedewerkers bij de brengpunten het aantal afvalzakken turven.

1.5.2 Operationele uitvoering

In het eerste kwartaal wordt elke twee weken een korte evaluatie gehouden met de afvalmedewerkers over hun werkzaamheden op het brengpunt. Hierbij wordt gevraagd naar werkbelasting, piekmomenten en momenten met weinig afvalaanvoer. Daarnaast wordt de Arbo-technische situatie kritisch beoordeeld en waar nodig aangescherpt.

→ Meetmethoden: observaties, vragenrondes en evaluatiegesprekken.

1.5.3 Inzamelingsresultaten

Dit criterium is nauw verbonden met het bereik. Er wordt maandelijks bijgehouden hoeveel afval bij de verwerker wordt aangeboden. Het project start met de inzameling van restafval. Zodra de nieuwe containers worden geïntroduceerd, kan ook papier apart worden ingezameld. Voor papier geldt dezelfde aanpak. Er wordt nog onderzocht of glas en grof afval in de nieuwe containeroplossing kunnen worden opgenomen. De verschillende afvalstromen worden afzonderlijk gewogen en de resultaten worden vergeleken met de verwachte hoeveelheden voor het betreffende gebied.

→ Meetmethoden: het gewogen afval bij de verwerker geeft inzicht in het totaal ingezamelde afval. Deze gegevens worden vergeleken met specifieke, beschikbare data over de afvalproductie per gebruiker die aan het brengpunt is toegewezen. In de eerste drie maanden zullen per brengpunt afvalmedewerkers bij de brengpunten het aantal afvalzakken turven.

1.5.4 Kwalitatieve effecten

Het hoofddoel van het project is het verwijderen van afvalzakken en zware vuilniswagens van de straat. Tijdens het afschalen wordt het effect hiervan op de openbare ruimte zichtbaar. Samen met bewoners wordt besproken hoe de beoogde effecten, zoals een veiligere verkeerssituatie, schonere straten en het verdwijnen van afvalzakken en vuil uit straatbeeld, worden ervaren. Op de lange termijn wordt verwacht dat bruggen en kades minder zwaar worden belast, waardoor deze beter behouden blijven. Dit draagt bij aan een voornaam succescriterium: het behoud van het historische centrum van Amsterdam.

→ Meetmethoden: observatiewandelingen, interviews en enquêtes onder bewoners om de waardering van het nieuwe systeem en de beoogde effecten te evalueren.

1.5.5 Impact

Naast de kwalitatieve effecten wordt breder gekeken naar de impact van het nieuwe systeem op de stad. Hierbij wordt onderzocht welke onvoorziene effecten optreden, zoals misbruik van de voorzieningen, problemen met bijplaatsingen of onverwachte milieueffecten. Een belangrijk criterium is de mate waarin het systeem deze onvoorziene effecten samen met handhaving kan opvangen en hoe robuust de kernprocessen zijn in de gehele dienstverlening.

→ Meetmethoden: Observaties en evaluatiegesprekken met bewoners en personeel.

1.5.6 Lange termijnbestendigheid

De duurzaamheid van de resultaten op de lange termijn wordt beoordeeld. Hierbij wordt gekeken naar de kosten voor het operationeel houden van het systeem en het benodigde onderhoud, in combinatie met de andere, bovengenoemde succescriteria.

→ Meetmethode: Een totaalbeeld van de resultaten zal inzicht geven in de benodigde bijsturing en de voorwaarden voor verdere ontwikkeling van het nieuwe afvalinzamelingssysteem.

2 Locatieselectie

2.1 Start in Wallengebied

Het project bevindt zich geografisch in het **Wallengebied**. In figuur Figuur 5 staan de drie beoogde locaties voor de eerste brengpunten voor afval op het water. Er wordt een maximale loopafstand van 250 meter gehanteerd. Zichtbaar is dat meer dan 50% van het Wallengebied kan worden gedekt met drie boten.
De locaties zijn:

- Oudezijds Voorburgwal t/o nr. 300
- Kloveniersburgwal t/o nr. 87
- Oudezijds Voorburgwal t/o nr. 162

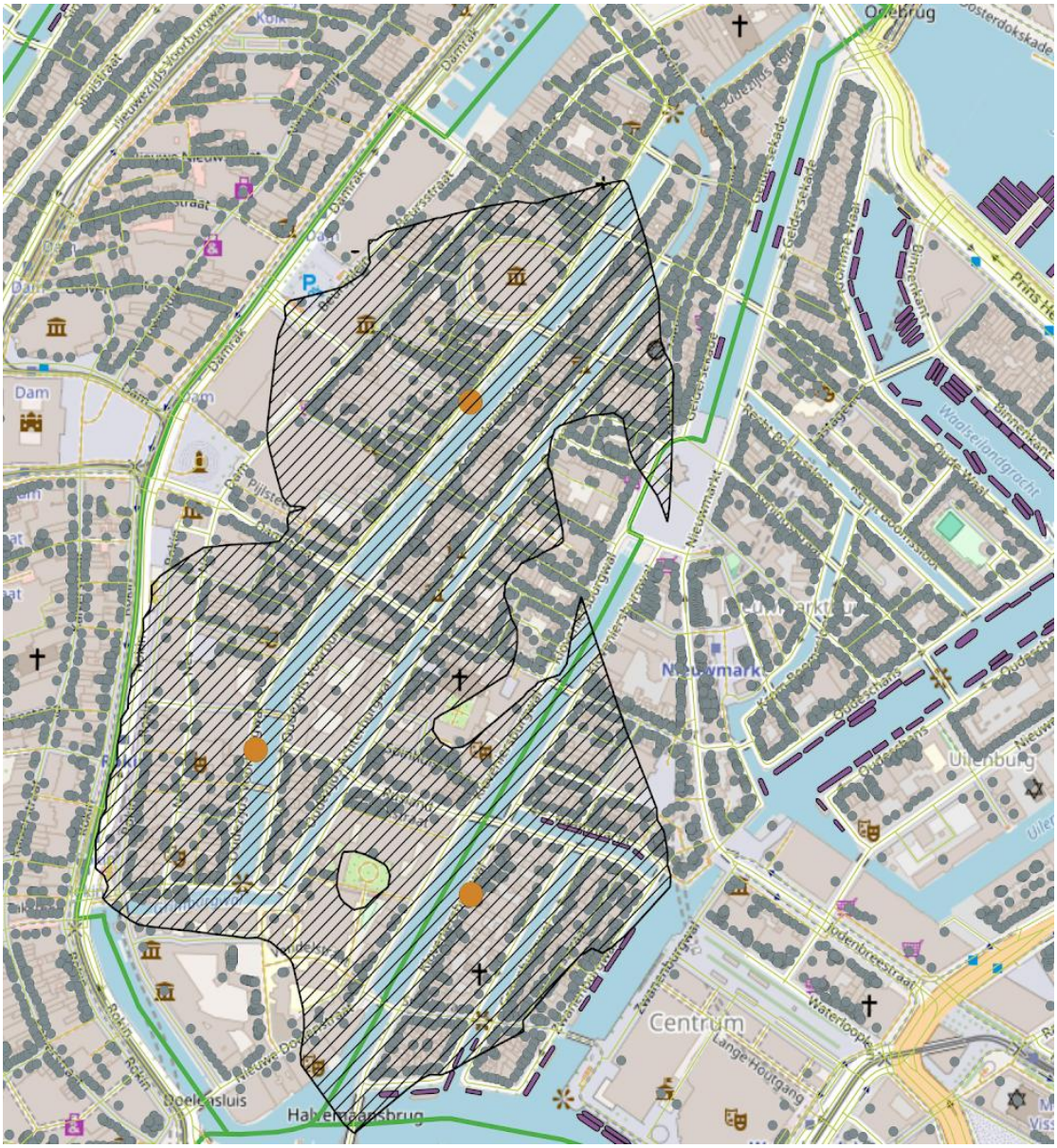

Figuur 5 – Startlocaties brengpunten op het water met dekkingsgebied binnen 250 meter lopen per brengpunt

2.2 Keuzecriteria

Deze drie locaties zijn op basis van de volgende criteria gekozen:

2.2.1 Dekkingsgraad

- De locaties zijn alle drie strategisch gelegen om zoveel mogelijk bewoners van het Zuidwestelijke Wallengbied te kunnen bedienen.
- De locaties liggen namelijk voor het overgrote deel binnen een loopafstand van 250 meter vanaf de voordeur van de specifieke bewoners van het Zuidwestelijke Wallengbied, zoals weergegeven in figuur 5.

2.2.2 Nautische geschiktheid

- Het doorvaartprofiel van het centrum van Amsterdam is bepalend. Hiermee wordt gewaarborgd dat er voldoende ruimte is op de vaarroute voor de duwboot en dat ander scheepvaartverkeer niet wordt gehinderd wanneer de duwboot aan de kade ligt.
- Locaties waar al een verbod op aanmeren geldt, hebben de voorkeur. Deze zones zijn op actueel gebruik gecheckt en vaak al vrij van ander gebruik, waardoor er geen conflicten ontstaan met bestaande activiteiten.

2.2.3 Geschiktheid van de kade

- Kades waar op korte termijn herstelwerkzaamheden gepland staan of die een tijdelijke damwandconstructie hebben, zijn niet geschikt voor een brengpunt.
- Er moet voldoende ruimte op de kade zijn, minimaal ter grootte van een parkeerplek, zonder dat deze is toegewezen aan andere doeleinden. Hierbij wordt gestreefd naar zo min mogelijk opofferen van bestaande parkeerruimte.

2.2.4 Specifieke situaties

- De voorkeur gaat uit naar locaties waar de duwboot niet direct voor een voordeur van bewoners ligt. Ideaal zijn grotere gemeentelijke panden, publieke gebouwen of kantoren. Op de Oudezijds Voorburgwal en de Kloveniersburgwal liggen de duwboten bijvoorbeeld direct voor een kantoorpand en een gemeentelijk gebouw.
- Op zowel Oudezijds Voorburgwal als de Kloveniersburgwal is gebruikgemaakt van een bestaand verbod op aanmeren, dat al eerder was ingesteld voor (afval) transport.
- De locatie voor de afvalboot is zoveel mogelijk vermeden in de nabijheid van dak- en thuislozenopvang. Dit heeft te maken met veiligheid en welzijn van bewoners die afval komen brengen. Een directe nabijheid kan leiden tot onveilige situaties, zoals confrontaties of gevoelens van ongemak, wat de toegankelijkheid van het brengpunt voor omwonenden kan belemmeren. Daarnaast kan het voor de stichting van de opvang zelf ook een extra belasting vormen, omdat zij mogelijk te maken krijgen met extra drukte of spanningen in hun directe omgeving.

Tot slot
In het dichtbebouwde centrum van Amsterdam is het onvermijdelijk dat er altijd woonadressen schuin tegenover of relatief dicht bij de locatie zullen liggen. De locaties zijn zorgvuldig afgewogen om de overlast voor omwonenden tot een minimum te beperken.